

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Sžf/94/2015
Identifikačné číslo spisu:	2015200103
Dátum vydania rozhodnutia:	23.06.2016
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:2015200103.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: PREFA Bytča - Hrabové.SK, s.r.o., so sídlom Pekárska 11, 917 01 Trnava, IČO: 31 630 405, zastúpeného: Burian & partners, s.r.o., advokátska kancelária so sídlom V. Tvrdého 819/1, 010 01 Žilina, IČO: 47 254 483, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, so sídlom Lazovná 63, 974 01 Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 1100305/1/515577/2014/5191 zo dňa 24.11.2014, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 14S/27/2015-28 zo dňa 01.10.2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trnave č. k. 14S/27/2015-28 zo dňa 01.10.2015 p o t v r d z u j e.

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením č. k. 14S/27/2015-28 zo dňa 01.10.2015 Krajský súd v Trnave (ďalej aj ako „krajský súd“) podľa § 138 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) žalobcovi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov. V odôvodnení uznesenia krajský súd vychádzal z obsahu ustanovenia § 138 ods. 1 OSP, ktoré umožňuje vyhovieť žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov iba v prípade, ak sú kumulatívne splnené obidve podmienky, teda odôvodnenosť z pohľadu pomerov účastníka a zároveň sa nejedná o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva.

V uznesení konštatoval, že vzhľadom k tomu, že žalobca k svojej žiadosti nepripojil žiadne dôkazy na preukázanie splnenia požiadaviek vyplývajúcich z ustanovenia § 138 ods. 1 OSP, t.j. najmä preukazujúce jeho nepriaznivé majetkové pomery, súd zaslal žalobcovi na vyplnenie tlačivo, ktorého vzor je uverejnený na webovom sídle Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky. Tlačivo s výzvou na jeho predloženie v lehote 10 dní bolo doručené právnomu zástupcovi žalobcu dňa 16.09.2015. Žalobca však

na predmetnú výzvu súdu v stanovenej lehote nereagoval. Ďalej krajský súd poukázal na skutočnosť, že konanie o oslobodenie od súdneho poplatku nie je konaním, v ktorom by zákon ukladal súdu vyhľadávaciu povinnosť vo vzťahu k dôkazom potrebným na zistenie skutkového stavu. Je preto výlučne na žalobcovi, aby svoje tvrdenie o nepriaznivých pomeroch sám preukázal, na čo slúži, okrem iných, aj tlačivo, ktoré mu súd doručil a ktoré je tiež dostupné na internete. Nakoľko žalobca nepredložil vyplnené tlačivo, ktoré mu bolo zaslané súdom, rovnako nepredložil žiadne doklady preukazujúce jeho tvrdenie o nepriaznivej situácii, súd nemohol vykonať akékoľvek dokazovanie v tomto smere.

Záverom krajský súd konštatoval, že žalobca nepreukázal svoje tvrdenia o nepriaznivosti finančných a majetkových pomerov a preto mu nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov.

Proti tomuto uzneseniu podal žalobca v zákonom stanovenej lehote odvolanie a žiadal, aby ho Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „NS SR“) zrušil. Odvolanie odôvodnil tým, že v krátkej lehote predloží súdu dôkazy preukazujúce jeho nepriaznivú finančnú situáciu.

Následne krajský súd uznesením č. k. 14S/27/2015-35 zo dňa 10.11.2015 vyzval žalobcu na doplnenie odvolania tak, že predloží súdu doklady preukazujúce jeho tvrdenie o nepriaznivých majetkových pomeroch. Uznesenie bolo doručené právnomu zástupcovi žalobcu dňa 16.11.2015. Ani na uvedené uznesenie žalobca nereagoval žiadnym spôsobom.

Keďže odvolanie nesmeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, súd nevyzýval žalovaného na vyjadrenie k odvolaniu (§ 209a ods. 1 OSP).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobcu (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 veta prvá OSP a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné priznať úspech.

Najvyšší súd z predloženého spisového materiálu krajského súdu zistil, že žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 16.02.2015 domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného č. 1100305/1/515577/2014/5191 zo dňa 24.11.2014, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie Daňového úradu Trnava č. 9200303/5/3452498/2014 zo dňa 14.07.2014, ktorým vyrubil žalobcovi úrok z omeškania vo výške 1614,20 eura za nezaplatenie dane z pridanej hodnoty vyrubenej podaním daňového priznania v ustanovenej lehote a v ustanovenej výške za zdaňovacie obdobie 2011.

Krajský súd výzvou č. k. 14S/27/2015-11 zo dňa 23.02.2015 uložil žalobcovi, aby v lehote 10 dní zaplatil súdny poplatok za žalobu v sume 70 eur podľa položky č. 10 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov - prílohy zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a o poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZSP“).

Uznesením č. k. 14S/27/2015-21 zo dňa 14.05.2015 krajský súd zastavil konanie podľa § 10 ods. 1 ZSP, pretože žalobca v súdom určenej lehote súdny poplatok nezaplatil.

Žalobca následne podaním doručeným krajskému súdu dňa 11.06.2015, podal proti uzneseniu o zastavení konania odvolanie a súčasne požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 OSP. V odôvodnení uviedol, že za účelom uplatnenia svojich práv na súde, ako aj objektívneho zistenia skutkového stavu a ochrany svojich práv bol nútený podať žalobu, čím sa dostal do situácie, kde na jednej strane v prípade jej nepodania by bol ukrátený na svojich právach a na strane druhej, v prípade jej podania je povinný zaplatiť súdny poplatok. Tým sa výrazne komplikuje realizácia ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu. Zároveň v odvolaní uviedol, že dôvody na oslobodenie od súdnych poplatkov preukáže prostredníctvom listín v zmysle OSP.

Vzhľadom k tomu krajský súd žalobcu výzvou zo dňa 11.09.2015 (č.l. 25) vyzval, aby podanie doplnil a

v lehote 10 dní doručil súdu riadne vyplnené tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktorý navrhuje, aby mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov pre právnické osoby s tým, že toto tlačivo krajský súd žalobcovi zaslal. Výzva bola právnomu zástupcovi žalobcu doručená dňa 16.09.2015.

Na doručení výzvy žalobca nereagoval, preto krajský súd uznesením č. k. 14S/27/2015-28 zo dňa 01.10.2015 žalobcovi pre nesplnenie povinnosti nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov.

Podľa § 5 ods. 1 písm. a/ ZSP, poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá OSP pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti. Proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa § 138 ods. 1 OSP na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Podľa § 138 ods. 2 OSP v návrhu musia byť pomery účastníka dokladované

- a) vyplneným tlačivom, ktorého vzor uverejní ministerstvo spravodlivosti na svojom webovom sídle, alebo
- b) rozhodnutím o hmotnej núdzi podľa osobitných predpisov.

Zákonodarca v citovanom ustanovení Občianskeho súdneho poriadku pripúšťa možnosť čiastočného, prípadne úplného oslobodenia od súdnych poplatkov. Predpokladom priznania oslobodenia od súdnych poplatkov je v prvom rade samotná žiadosť účastníka konania, preukázanie dôvodov, spočívajúcich v majetkových, sociálnych, finančných a pod. pomeroch účastníka, odôvodňujúcich oslobodenie od súdnych poplatkov a súčasne preukázanie, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Povinnosťou súdu je skúmať splnenie podmienok pre oslobodenie od súdnych poplatkov v každom prípade individuálne a to aj vzhľadom na individuálnosť každého konania.

Účelom ustanovenia § 138 OSP je, aby účastníkovi nebolo len pre jeho majetkové a sociálne pomery znemožnené uplatňovať alebo brániť svoje právo. Pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov musia byť súčasne splnené dve podmienky. Prvou je nepriaznivá finančná, resp. majetková situácia a druhou skutočnosť, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva (teda quasi pravdepodobnosť úspechu v ďalšom konaní na strane žiadateľa). V prípade fyzických osôb sa prihliada aj na osobné a rodinné pomery. Vychádzajúc, ako z jazykového výkladu uvedeného zákonného ustanovenia, tak i zo zásady rovnosti účastníkov občianskeho súdneho konania, deklarovanou taktiež Európskym súdom pre ľudské práva, zákon nerozlišuje medzi subjektmi podnikateľskými a nepodnikateľskými. Oprávnenosť žiadosti preto súd hodnotí z hľadiska splnenia uvedených podmienok, pričom vychádza zo skutočností, preukázaných žiadateľom.

O oslobodení od súdnych poplatkov v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia súd rozhoduje na návrh účastníka konania, ku ktorému je tento povinný pripojiť listinné dôkazy, deklarujúce jeho majetkové pomery. Krajský súd v prejednávanej veci vykonal zisťovanie majetkových pomerov žalobcu, ktoré je potrebné nielen tvrdiť, ale ich aj preukázať.

Podľa § 121 OSP, netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy uverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a právne záväzné akty, ktoré boli uverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev a v Úradnom vestníku Európskej únie.

Podľa § 125 OSP, za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

Podľa § 132 OSP, dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Majetkové pomery žalobcu nemožno považovať za skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti a ako konštatoval aj krajský súd, konanie o oslobodenie od súdneho poplatku nie je konaním, v ktorom by zákon ukladal súdu vyhľadávaciu povinnosť vo vzťahu k dôkazom potrebným na zistenie skutkového stavu. Je preto výlučne na žalobcovi, aby svoje tvrdenie o nepriaznivých pomeroch sám preukázal, na čo slúži, okrem iných, aj tlačivo, ktoré mu krajský súd doručil a ktoré je tiež dostupné na internete.

Keďže žalobca nepreukázal svoje majetkové pomery, krajský súd nemohol vykonať akékoľvek dokazovanie v tomto smere. Preto bolo správne jeho rozhodnutie nepriznať žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov z dôvodu, že žalobca nepreukázal svoje tvrdenia o nezavinenej objektívne zlej finančnej situácii.

Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP a § 219 ods. 1 OSP potvrdil, pretože krajský súd vo veci rozhodol po vecnej i právnej stránke správne a jeho postup pri rozhodovaní o návrhu žalobcu na oslobodenie od súdneho poplatku maximálne rešpektoval a chránil právo žalobcu na spravodlivý súdny proces.

O trovách odvolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a podľa § 250k ods. 1 OSP tak, že žalobcovi ich náhradu pre neúspech v konaní nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.